

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ 18 ΕΑΔΗΣΥ/2023

(του άρθρου 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν. 4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα, 17 Φεβρουαρίου 2023, ημέρα Παρασκευή και ώρα 10:00 π.μ., στα επί της οδού Κεφαλληνίας 45 & Κομνά Τράκα γραφεία της, συνήλθε η ως άνω ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής και «Αρχή» ή «ΕΑΔΗΣΥ») σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Ανδρονίκη Θεοδοκάτου, Πρόεδρος της Αρχής

Ευαγγελία Κουτούπα, Σύμβουλος της Αρχής (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Χανής, Σύμβουλος της Αρχής

Χρυσάνθη Ζαράρη, Μέλος της Αρχής

Αδάμ Καραγλάνης, Μέλος της Αρχής

Βασιλική Σκαρτσούνη, Μέλος της Αρχής

Δημήτριος Σταθακόπουλος, Μέλος της Αρχής (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού

Εισηγήτρια: Φιλία Κοντραφούρη, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, παρέστησαν, η εισηγήτρια, Φιλία Κοντραφούρη, η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης, Μαρία Παναγοηλιοπούλου και η Προϊσταμένη της

Διεύθυνσης Ελέγχου της Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ., Μαριλένα Σιδέρη, οι οποίες αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας των Μελών της Επιτροπής και τη λήψη απόφασης.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή του Πανεπιστημίου Μακεδονίας σε διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρ. 347 παρ. 2 περ. γ. υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στους χώρους του Πανεπιστημίου, χρονικής διάρκειας τριών (3) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης **64.516,13 €**, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 *(κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίπτωση)*.

I. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 2755/27.01.2023 έγγραφο (αριθ. πρωτ. εισερχ. Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. 535/30.01.2023) το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, προκειμένου να προσφύγει σε διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως ισχύει, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στους χώρους του Πανεπιστημίου, χρονικής διάρκειας τριών (3) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης **64.516,13 €**, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατ' άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 *(κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη περίπτωση)*.

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Από τη μελέτη των στοιχείων του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Με την υπ' αριθμ. 72/19 διακήρυξη (αρ. συστ. ΕΣΗΔΗΣ: 83975, ΑΔΑΜ: 20PROC006163170) προκηρύχθηκε στις 13/01/2020 ανοικτός διαγωνισμός άνω των ορίων για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας των χώρων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας για τα έτη 2021, 2022 και 2023, συνολικού προϋπολογισμού **629.032,26 €** πλέον ΦΠΑ (24%). Περίληψη της διακήρυξης του διαγωνισμού απεστάλη για δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 13.01.2020, αναρτήθηκε, επίσης, στο ΚΗΜΔΗΣ και στη Διαύγεια και δημοσιεύτηκε στον Τύπο. Η ανάρτηση του διαγωνισμού στην πλατφόρμα του ΕΣΗΔΗΣ έλαβε χώρα στις 16.01.2020 (συστημικός αριθμός διαγωνισμού 83975). Ως κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής, καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών η 20^η/02/2020 /02/2020 και ώρα 11.00 μ.μ. και ημερομηνία αποσφράγισης η 27^η /02/2020 και ώρα 11.00 μ.μ.

2. Στον προκηρυχθέντα διαγωνισμό συμμετείχαν συνολικά 4 οικονομικοί φορείς. Με την υπ' αριθμ. 26/18.6.2020 (θέμα 8^ο) απόφαση της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου, με την οποία εγκρίθηκαν τα πρακτικά Α έως Δ της αρμόδιας Επιτροπής, απορρίφθηκαν οι προσφορές των εταιρειών α) 3G FACILITIES-SERVICES ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ-ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (λόγω του ότι η ψηφιακή υπογραφή που έφεραν τα έγγραφα της προσφοράς της και ειδικότερα του τρίτου δανείζοντος εμπειρία, κρίθηκε ως μη έγκυρη), β) ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΚΑΘΑΡΙΣΜΩΝ - ΕΠΙΣΚΕΥΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ (MAGIC FRESH FACILITY L.T.D.) και γ) ΑΝΑΞ Α.Ε. ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ – ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (λόγω σφαλμάτων και παραλείψεων στις οικονομικές

προσφορές αυτών), ενώ έγινε αποδεκτή η προσφορά της ατομικής επιχείρησης του [.....], ο οποίος αναδείχθηκε προσωρινός ανάδοχος του διαγωνισμού.

Η προαναφερόμενη υπ' αριθμ. 26/18.6.2020 (θέμα 8ο) απόφαση της Συγκλήτου κοινοποιήθηκε στις 19.06.2020 στους υποψήφιους αναδόχους μέσω της πλατφόρμας του ΕΣΗΔΗΣ. Στις 26.06.2020 η εταιρεία 3G FACILITIES-SERVICES ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ-ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (3G FACILITIES-SERVICES ΑΕ) άσκησε ενώπιον της ΑΕΠΠ (ήδη ΕΑΔΗΣΥ) προδικαστική προσφυγή, η οποία απορρίφθηκε με την υπ' αριθμ. 901/2020 απόφαση αυτής.

Κατά της ως άνω απορριπτικής απόφασης η εταιρεία 3G FACILITIES-SERVICES ΑΕ άσκησε στις 13/08/2020, ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης (Γ' Ακυρωτικό), αίτηση αναστολής, η οποία έγινε δεκτή με την υπ' αριθ. Ν126/22-9-2020 απόφαση. Ειδικότερα, το δικαστήριο πιθανολόγησε ότι εσφαλμένα απορρίφθηκε η προσφυγή διότι: α) εάν ήθελε θεωρηθεί ότι παρέμενε αμφιβολία ως προς το έγκυρο της επίμαχης ψηφιακής υπογραφής, όφειλε η αναθέτουσα αρχή να τηρήσει την κατά το άρθρο 102 ν. 4412/16 διαδικασία διευκρινίσεων, καθόσον ουδέν πρόσθετο στοιχείο θα καλείτο να προσκομίσει ο αιτών οικονομικός φορέας και β) μη νομίμως η ΑΕΠΠ παρέλειψε να αποφανθεί επί των αιτιάσεων του προσφεύγοντος που προβλήθηκαν με το υπόμνημα που κατέθεσε προς αντίκρουση – μεταξύ άλλων – και της συμπληρωματικής αιτιολογίας της αναθέτουσας αρχής, οι οποίες παραδεκτώς επαναπροβλήθηκαν με το δικόγραφο της αίτησης αναστολής, πλην δεν ήταν δυνατό να εξεταστούν από το δικαστήριο προτοτύπως.

Σε συμμόρφωση προς την ανωτέρω απόφαση του Διοικητικού Εφετείου, η αναθέτουσα αρχή προέβη στην αξιολόγηση της οικονομικής προσφοράς της εταιρείας 3G FACILITIES-SERVICES ΑΕ, η οποία δυνάμει της υπ' αριθμ. 8/16.12.2020 (θέμα 3^ο) απόφασης της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου, απορρίφθηκε λόγω πλημμελειών (μη τήρηση του ελάχιστου νόμιμου εργατικού κόστους και μη τήρηση της εργατικής νομοθεσίας γενικά). Προσωρινός δε ανάδοχος του διαγωνισμού αναδείχθηκε εκ νέου ο [.....].

Κατά της προαναφερόμενης απόφασης της Συγκλήτου, η εταιρεία 3G FACILITIES-SERVICES ΑΕ άσκησε προδικαστική προσφυγή, η οποία απορρίφθηκε με την υπ' αριθμ. 312/2021 απόφαση της ΑΕΠΠ.

Κατά της απορριπτικής απόφασης της ΑΕΠΠ, η εταιρεία 3G FACILITIES-SERVICES ΑΕ άσκησε στις 25.02.2021 ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης (Γ' Ακυρωτικό) αίτηση αναστολής, η οποία απορρίφθηκε με την υπ' αριθ. Ν49/05-04-2021 απόφαση εν λόγω του ανωτέρω δικαστηρίου.

Στη συνέχεια η ίδια εταιρεία άσκησε ενώπιον του ως άνω Δικαστήριο την υπ' αριθμ. ΑΚ 357/08.10.2021 αίτηση ακύρωσης, η οποία, μετ' αναβολή από την αρχικώς ορισθείσα δικάσιμο της 15^{ης} -04-2022, συζητήθηκε στις 23/12/2022 και απορρίφθηκε με την υπ' αριθμ. Α639/23.12.2022 απόφαση. Η εν λόγω απόφαση βρίσκεται στο στάδιο της καθαρογραφής και ως εκ τούτου δεν έχει προσκομιστεί από την αιτούσα αναθέτουσα αρχή.

3. Κατά το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε οι ανάγκες καθαριότητας των χώρων του Πανεπιστημίου καλύπτονταν, κατά δήλωση της αναθέτουσας αρχής, μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2022 βάσει των προβλέψεων της παρ. 3 του άρθρου 13 του ν. 4485/2017, με τη μεταφορά πιστώσεων

από τον τακτικό προϋπολογισμό στην εταιρεία αξιοποίησης της Περιουσίας του Πανεπιστημίου, προκειμένου η τελευταία να αναθέτει τις οικείες υπηρεσίες. Η δυνατότητα αυτή καταργήθηκε με την περ. β του άρθρου 485 του ν. 4957/2022.

Η ανάθεση των υπηρεσιών καθαριότητας των χώρων του Ιδρύματος από 01.01.2023 και έως 28.02.2023 έγινε από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Πανεπιστημίου με τη διαδικασία του άρθρου 118 του ν. 4412/2016, σε συνδυασμό με τις διατάξεις της περ. γ της παρ. 7 του άρθρ. 237 του ν. 4957/2022. Οι εν λόγω διατάξεις ρητώς προβλέπουν ότι το υπολειπόμενο ποσό των ετήσιων εσόδων του Ε.Λ.Κ.Ε., μετά και την αφαίρεση του ποσού που αποδίδεται στον τακτικό προϋπολογισμό του Ιδρύματος, διατίθεται για τη δημιουργία έργων/προγραμμάτων που έχουν ως αντικείμενο, μεταξύ άλλων, και την ανάληψη δαπανών για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών του Πανεπιστημίου, όπως η φύλαξη και η καθαριότητα.

III. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

4.1. Στη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπεται ότι:

“2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη”.

4.2. Στη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 13 του νόμου 4485/2017 (ΦΕΚ Α 114/04-08-2017) ορίζεται ότι «3. Με απόφαση της οικείας Συγκλήτου, μπορεί τα Α.Ε.Ι. να συνάπτουν συμβάσεις μίσθωσης μεταφορικών μέσων για μεταφορά φοιτητών, συμβάσεις καθαριότητας, φύλαξης και συντήρησης των εγκαταστάσεών τους και κάθε άλλη σύμβαση που αποβλέπει στην εξυπηρέτηση των ειδικότερων αναγκών τους. Με απόφαση της Συγκλήτου είναι δυνατή η μεταφορά πιστώσεων από τον τακτικό προϋπολογισμό, τα οποία αφορούν σε υπηρεσίες καθαριότητας, φύλαξης, συντήρησης και λοιπές αναγκαίες υπηρεσίες, στην Εταιρία Διαχείρισης και Αξιοποίησης Περιουσίας του οικείου Ιδρύματος. Για τη μεταφορά των ανωτέρω κονδυλίων ο Πρύτανης καταθέτει αιτιολογημένη και κοστολογημένη πρόταση στη Σύγκλητο, ως προς την αναγκαιότητα κάλυψης των κατά περίπτωση αναγκών, την εξοικονόμηση πόρων, την επιτάχυνση των διαδικασιών και τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών που προκύπτουν από αυτή την ενέργεια. Η Εταιρία Διαχείρισης και Αξιοποίησης Περιουσίας του οικείου Ιδρύματος αναλαμβάνει την υποχρέωση να διαθέσει τα ανωτέρω κονδύλια αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση των σκοπών για τους οποίους μεταφέρονται προς όφελος του Ιδρύματος και να συνάπτει τις σχετικές συμβάσεις με νομικά ή φυσικά πρόσωπα. Μέσα στο πρώτο τρίμηνο κάθε οικονομικού έτους, η Εταιρία Διαχείρισης και Αξιοποίησης Περιουσίας υποβάλλει στη Σύγκλητο, προς

έγκριση, λεπτομερή έκθεση πεπραγμένων για την αξιοποίηση των κονδυλίων που της διατέθηκαν κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος».

4.3. Στη διάταξη της περ. γ' της παρ. 7 του άρθρου 237 του νόμου 4957/2022 (ΦΕΚ Α 141/21-07-2022) ορίζεται ότι «**7. Με απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης, κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Ερευνών, καθορίζεται η κατανομή του συνόλου των ετήσιων εσόδων του Ε.Λ.Κ.Ε. που προέρχονται από ίδιους πόρους, σύμφωνα με το άρθρο 230 όπως αυτό διαμορφώθηκε την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου οικονομικού έτους, σύμφωνα με τη βεβαίωση της παρ. 6 με σκοπό την κάλυψη των εκπαιδευτικών, ερευνητικών και λειτουργικών αναγκών του Α.Ε.Ι. και την υλοποίηση του στρατηγικού σχεδίου του Α.Ε.Ι. Από το συνολικό ποσό των ετήσιων εσόδων αφαιρείται το ποσό που αποδίδεται προς τον τακτικό προϋπολογισμό του Α.Ε.Ι., σύμφωνα με την παρ. 5. Το υπολειπόμενο ποσό διατίθεται στον Ε.Λ.Κ.Ε. για τη δημιουργία έργων/ προγραμμάτων που έχουν ως αντικείμενο την ανάληψη δαπανών με σκοπό: ...**

γ) την κάλυψη λειτουργικών αναγκών του Α.Ε.Ι., του Ε.Λ.Κ.Ε., όπως τη διενέργεια δαπανών φύλαξης, καθαριότητας, συντήρησης και επισκευής κτιριακών υποδομών και εξοπλισμού, προμήθειας καυσίμων, φυσικού αερίου και υπηρεσιών κοινής ωφελείας του Α.Ε.Ι., ...».

4.4. Στη διάταξη της παρ. β' του άρθρου 485 του νόμου 4957/2022, με τίτλο Καταργούμενες διατάξεις Κεφαλαίων Α' έως Λ' (ΦΕΚ Α 141/21-07-2022), ορίζεται ότι «Καταργούνται οι ακόλουθες διατάξεις: ... β) Τα άρθρα 1 έως 68 και τα άρθρα 84 έως 87 του ν. 4485/2017 (Α' 114), με εξαίρεση της παρ. 3 έως 5 του άρθρου 46».

IV. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

5. Το υπό εξέταση αίτημα έχει υποβληθεί από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας που είναι ΝΠΔΔ και Κεντρική Κυβερνητική Αρχή, καθώς συμπεριλαμβάνεται στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016. Αντικείμενο του αιτήματος είναι η προσφυγή της εν λόγω αναθέτουσας αρχής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 9 του ιδίου ως άνω νόμου.

6. Η προτεινόμενη σύμβαση, συνολικής εκτιμώμενης αξίας **64.516,13€** μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, υπολείπεται του ποσού του κατώτατου ορίου της εκτιμώμενης αξίας συμβάσεων υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές του άρθρου 5 παρ. β του ν. 4412/2016, όπως σχύει μετά τη θέση σε ισχύ του Κανονισμού 2021/1952 της Επιτροπής της 10ης Νοεμβρίου 2021 όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων κατά τα έτη 2022-2023, ήτοι τις 140.000€. Ωστόσο, λαμβανομένης υπόψη της συνολικής προϋπολογιζόμενης δαπάνης τού υπό εξέταση διαγωνισμού, που ανέρχεται στο ποσό των **εξακοσίων είκοσι εννέα χιλιάδων τριάντα δύο ευρώ και είκοσι έξι λεπτών (629.032,26€)** μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ (24%) για τα οικονομικά έτη 2021, 2022 και 2023, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή της σύμφωνης γνώμης της κατ' άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως ισχύει.

7. Η αναθέτουσα αρχή επικαλείται, ως νομική βάση θεμελίωσης του αιτήματός της, τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη κατάσταση), η εφαρμογή της οποίας εξαρτάται από τη σωρευτική συνδρομή των ακόλουθων προϋποθέσεων:

α) την ύπαρξη γεγονότος μη δυνάμενου να προβλεφθεί, παρά την επίδειξη από την αναθέτουσα της οφειλόμενης επιμέλειας, β) την ύπαρξη κατεπείγοντος, μη συμβιβαζόμενου με την τήρηση των προθεσμιών διενέργειας διαγωνισμού και γ) την αιτιώδη συνάφεια μεταξύ του απρόβλεπτου γεγονότος και του εξ αυτού απορρέοντος κατεπείγοντος.

Περαιτέρω, η επίκληση της κατεπείγουσας ανάγκης δικαιολογείται για την ανάθεση εκείνων μόνο των εργασιών που είναι απολύτως αναγκαίες και συνδέονται αιτιωδώς με τα απρόβλεπτα γεγονότα και όχι για την κάλυψη πάγιων αναγκών, το δε βάρος απόδειξης της σωρευτικής συνδρομής των προϋποθέσεων προσφυγής στην ως άνω εξαιρετική διαδικασία το φέρει η αρχή που τις επικαλείται (βλ. Ελ. Συν. Τμ. Μείζ. Επτ. Συνθ. 707/2013, VII Τμ. 498, 1167, 1308, 1312/2021, Ε' Κλ. 119, 136/ 2021, ΣτΕ 1987/2021 κ.ά.).

Ως απρόβλεπτες δε περιστάσεις νοούνται τα αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ήταν γνωστά στην αναθέτουσα αρχή, ούτε ανάγονται στη σφαίρα της ευθύνης της, και τα οποία κατέστησαν ανέφικτο τον έγκαιρο προγραμματισμό εκ μέρους της των ενεργειών που ήταν αναγκαίες για την αντιμετώπισή τους.

8. Εν προκειμένω, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας αιτείται την προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, προκειμένου να καλυφθεί η ανάγκη του για παροχή υπηρεσιών καθαριότητας, χρονικής διάρκειας τριών (3) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης **64.516,13€** μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, λόγω κατεπείγοντος, όπως ρητά μνημονεύεται στο σχετικό αίτημα.

9. Σχετικά με τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής της επικαλούμενης διάταξης, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

Η αναθέτουσα αρχή προβάλλει ως κατεπείγουσα ανάγκη μη συμβιβαζόμενη με τις προθεσμίες που επιτάσσουν άλλες διαδικασίες τα εξής: «...Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ισχύς της σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας που έχει συνάψει με τη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης του άρθρου 118 του ν. 4412/2016 ο ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας με την ατομική επιχείρηση του [...] εκπνέει στις 28.02.2022 προκύπτει η αδήριτη και η προφανής ανάγκη της παροχής των εν λόγω υπηρεσιών στο Ίδρυμα και μετά την 28^η Φεβρουαρίου 2023.....Η εν λόγω διαπραγμάτευση αφορά υπηρεσίες καθαριότητας οι οποίες είναι απολύτως αναγκαίες για την εύρυθμη λειτουργία του ιδρύματος και την διατήρηση των στοιχειωδών κανόνων υγιεινής και πρέπει κατεπειγόντως να παρασχεθούν στο Πανεπιστήμιο από την 1^η Μαρτίου 2023».

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι η ανάγκη ανάθεσης των εν λόγω υπηρεσιών καθαριότητας παρίσταται κατεπείγουσα, καθόσον ο εν εξελίξει διαγωνισμός δεν θα έχει ολοκληρωθεί κατά τη λήξη (28.02.2023) της τρέχουσας σύμβασης, που καλύπτει εν μέρει τις οικείες ανάγκες. Κατά τον χρόνο δε εξέτασης του αιτήματος, η εν λόγω ανάγκη δεν συμβιβάζεται με τις προθεσμίες που θέτουν άλλες τακτικές διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων, της επισπευσμένης διαδικασίας περιλαμβανομένης.

10. Προς στήριξη του ισχυρισμού της περί απροβλέπτου, από το οποίο απέρρευσε η ως άνω κατεπείγουσα ανάγκη, η αναθέτουσα αρχή αναφέρει:

«β) κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής του διαγωνισμού υποβλήθηκαν από τις συμμετέχουσες εταιρείες νομίμως και εμπροθέσμως δύο (2) προδικαστικές προσφυγές ενώπιων της Ανεξάρτητης Αρχής Προδικαστικών Προσφυγών, δύο (2) αιτήσεις αναστολής και δύο (2) αιτήσεις ακύρωσης ενώπιων του Διοικητικού Εφετείου Θεσσαλονίκης, γ) ο διαγωνισμός, παρά το ότι διανύουμε ήδη το 3^ο και τελευταίο έτος του χρονικού διαστήματος της σύμβασης που προέβλεπε να καλύψει, δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί και εκκρεμούν για την ολοκλήρωσή του η προσκόμιση των δικαιολογητικών κατακύρωσης, η αποσφράγιση και η εξέταση των δικαιολογητικών αυτών, η σύνταξη του σχετικού πρακτικού, η έγκριση του τελευταίου από το αποφαινόμενο όργανο, η κοινοποίηση της απόφασης αυτής, η αποστολή του φακέλου του διαγωνισμού στο Ελεγκτικό Συνέδριο για τη διενέργεια προσυμβατικού ελέγχου και η κλήση προς τον ανάδοχο του διαγωνισμού προκειμένου ο τελευταίος να προσέλθει για την υπογραφή της σχετικής σύμβασης, και δ) δεδομένου ότι ο διαγωνισμός εκκίνησε στις 11.12.2019, ήδη έχουν παρέλθει περίπου χίλιες εκατόν πενήντα (1.150) ημερολογιακές ημέρες (ήτοι τρία έτη και δύο μήνες περίπου) χωρίς να έχει ολοκληρωθεί και απαιτούνται για την ολοκλήρωσή του τουλάχιστον άλλες ενενήντα (90) ημερολογιακές ημέρες». [...]

«Όπως προκύπτει και από την ανωτέρω καταγραφή της εξέλιξης του διαγωνισμού ασκήθηκαν κατά τη διάρκεια της διενέργειάς του έξι (6) συνολικά ένδικα βοηθήματα τα οποία μαζί με την αναμονή της έκδοσης των σχετικών αποφάσεων αλλά και τα λοιπά ανελαστικά χρονικά διαστήματα που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία είχαν ως συνέπεια την μη έγκαιρη ολοκλήρωση του διαγωνισμού η διενέργεια του οποίου ήδη έχει διαρκέσει μέχρι σήμερα χίλιες εκατόν πενήντα (1.150) ημερολογιακές ημέρες περίπου. Το ανωτέρω πραγματικό γεγονός, δεδομένου ότι ούτε θα μπορούσε να προβλεφθεί από μια επιμελή αναθέτουσα αρχή αλλά ούτε και να αντιμετωπισθεί από αυτήν αποτελεσματικά κρίνουμε ότι αποτελεί απρόβλεπτη περίπτωση».

Επισημαίνεται, ότι στο πλαίσιο εξέτασης της συνδρομής κατεπείγουσας ανάγκης ως απόρροια απρόβλεπτων γεγονότων, η τήρηση χρονοβόρων, ενδεχομένως, διαδικασιών διενέργειας διαγωνισμών, εξαιτίας των δημοσιεύσεων ή της άσκησης προσφυγών και αιτήσεων ασφαλιστικών μέτρων – ακυρώσεων από τους συμμετέχοντες, δεν συνιστά οπωσδήποτε απρόβλεπτη περίπτωση συνδεόμενη αιτιωδώς με την κατεπείγουσα ανάγκη για απευθείας ανάθεση σύμβασης.

Κατόπιν των ανωτέρω, οι ισχυρισμοί της αιτούσας σχετικά με τη συνδρομή της προϋπόθεσης του απροβλέπτου, πρέπει να κριθούν υπό το πρίσμα τού κατά πόσον τα επικαλούμενα πραγματικά περιστατικά συνιστούν έκτακτα και ασυνήθιστα γεγονότα, τα οποία αντικειμενικά δεν ήταν σε θέση να προβλεφθούν σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής.

Στην κρινόμενη περίπτωση από τα διαλαμβανόμενα στον υποβληθέντα φάκελο στοιχεία, σύμφωνα και τα εκτεθέντα στο Ιστορικό της παρούσας, προκύπτουν τα κάτωθι:

1. Ο διαγωνισμός, κατόπιν της υπ' αριθμ. 8/11.12.2019 (θέμα 2^ο) απόφασης της Συγκλήτου, εκκίνησε ένα και πλέον έτος πριν την 1^η Ιανουαρίου 2021 που είχε οριστεί ως ημερομηνία έναρξης της τριετούς σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας.

2. Η άσκηση, κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής του διαγωνισμού, των προαναφερόμενων ένδικων βοηθημάτων, η εξέταση των οποίων διήρκεσε πλέον των τριών ετών, δεν μπορούσε να είχε προβλεφθεί, πολλώ δε μάλλον να αντιμετωπιστεί διοικητικά και οργανωτικά από το Πανεπιστήμιο, έστω και υπό συνθήκες άκρας επιμέλειας. Ειδικότερα, παρά το γεγονός ότι η αιτούσα όφειλε να λάβει υπόψη, κατά τον προγραμματισμό των ενεργειών της, το ενδεχόμενο της άσκησης ένδικων βοηθημάτων στο πλαίσιο της διαγωνιστικής διαδικασίας, η διάρκεια της διοικητικής και δικαστικής εμπλοκής εν προκειμένω υπερβαίνει, κατά τα διδάγματα της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής, τα όρια της δυνατής προβλεψιμότητας.

Η υπερβολική δε καθυστέρηση στην εξέλιξη της διαγωνιστικής διαδικασίας εν προκειμένω είναι προφανές ότι δεν ανάγεται στη σφαίρα ευθύνης της αναθέτουσας, καθόσον, όπως ήδη προεκτέθηκε, δεν οφείλεται σε έλλειψη επιμέλειας και προγραμματισμού αυτής. Περαιτέρω, το γεγονός αυτό τελεί σε αιτιώδη συνάφεια με την αδυναμία της αναθέτουσας να καλύψει εν προκειμένω με άλλο τρόπο την ενεστώσα, άμεση και διαρκή ανάγκη παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στους χώρους του Πανεπιστημίου.

11. Συναφώς, επισημαίνεται ότι η συγκεκριμένη εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, επιτρέπεται για την προσωρινή και άμεση κάλυψη των επικαλούμενων κατεπειγουσών και επιτακτικών αναγκών και όχι του συνόλου των πάγιων και διαρκών αναγκών της αναθέτουσας αρχής, οι οποίες μπορούν να ανατεθούν με προσφυγή σε ανοιχτή ή κλειστή διαδικασία, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Επομένως, το κατ'επίκληση της ανωτέρω διάταξης του ν. 4412/2016 αίτημα πρέπει να υποβάλλεται στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο και όχι να καλύπτει το σύνολο των αναγκών της αναθέτουσας (βλ. ενδεικτικά Δ127/2018, Δ75/2019, Δ84/2019, Δ 33/2021 Γνώμες της Αρχής).

Εν προκειμένω, το υποβληθέν αίτημα αφορά σε σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στους χώρους του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, χρονικής διάρκειας τριών (3) μηνών και προϋπολογισθείσας δαπάνης 64.516,13 € ευρώ πλέον ΦΠΑ 24%. Ειδικότερα, όπως αναφέρει η αιτούσα, *ο χρόνος ολοκλήρωσης του εν εξελίξει διαγωνισμού, μετά και την έκδοση της Α639/2022 τελειωτικής απόφασης του Δ. Εφ. Θεσ., βάσει της οποίας επιτρέπεται η πρόοδος της διαδικασίας, υπολογίζεται σε τρεις (3) περίπου μήνες. Το χρονικό αυτό διάστημα ταυτίζεται με την προβλεπόμενη διάρκεια της υπό ανάθεση σύμβασης. Συγκεκριμένα, η σύμβαση που θα συναφθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας διαπραγμάτευσης αφορά χρονικό διάστημα τριών (3) μηνών και σε κάθε περίπτωση η ισχύς της θα διακοπεί μετά την ολοκλήρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας και την υπογραφή της σχετικής σύμβασης με τον ανάδοχο.*

Ενόψει αυτών, δεδομένου ότι το χρονικό διάστημα των τριών μηνών δεν είναι ιδιαίτερα εκτενές για τη σύναψη σύμβασης με προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, το αίτημα της αναθέτουσας αρχής πληροί το πραγματικό της οικείας προϋπόθεσης της εφαρμοστέας διάταξης, σχετικά με την ανάθεση της σύμβασης στο απολύτως απαραίτητο μέτρο, καθόσον ο ως άνω διαγωνισμός βρίσκεται ήδη στο στάδιο της αξιολόγησης των δικαιολογητικών κατακύρωσης του προσωρινού μειοδότη και θα ακολουθήσει ο προσυμβατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο, η δε σύμβαση που θα προκύψει από τη διαπραγμάτευση θα ισχύσει μέχρι την ανάδειξη του οριστικού αναδόχου του διαγωνισμού.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ενόψει των προεκτεθέντων, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει :

Την παροχή σύμφωνης γνώμης για την προσφυγή του Πανεπιστημίου Μακεδονίας σε διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στους χώρους του Πανεπιστημίου, χρονικής διάρκειας τριών (3) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης **64.516,13 €**, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, λόγω συνδρομής των οικείων προϋποθέσεων.

Αθήνα, 17 Φεβρουαρίου 2023

Η Πρόεδρος

Ανδρονίκη Θεοτοκάτου